

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 33/19

Luxembourg, 19. marec 2019

Sodbi v zadevi C-163/17 Jawo,
ter v združenih zadevah C-297/17, C-318/17 Ibrahim, C-319/17 Sharqawi in
drugi in C-438/17 Magamadov

Prosilec za azil je lahko predan v državo članico, ki je običajno odgovorna za obravnavanje njegove prošnje ali ki mu je že priznala subsidiarno zaščito, razen če bi bil zaradi predvidljivih življenjskih razmer upravičencev do mednarodne zaščite v tej državi izpostavljen položaju hudega materialnega pomanjkanja, s čimer bi bila kršena prepoved nečloveškega ali ponižujočega ravnanja

Nezadostnost socialnega sistema zadevne države članice kot taka ne dopušča sklepanja, da nevarnost takega ravnanja obstaja

Zadeva Jawo se primarno nanaša na vprašanje, ali Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) nasprotuje temu, da je prosilec za mednarodno zaščito na podlagi Uredbe Dublin III¹ predan v državo članico, ki je običajno odgovorna za obravnavanje njegove prošnje, če obstaja resna nevarnost, da bo ta prosilec v tej državi članici izpostavljen nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju zaradi predvidljivih življenjskih razmer, ki bi jim bil izpostavljen kot upravičenec do mednarodne zaščite (ob domnevi priznanja te zaščite).

Abubacarr Jawo, ki prihaja iz Gambije, je prvo prošnjo za azil vložil v Italiji, kamor je priplul po morju. Med nadaljevanjem poti je v Nemčiji vložil drugo prošnjo za azil. Nemški organi so to prošnjo zavrgli kot nedopustno in odredili vrnitev A. Jawa v Italijo. Vendar poskus predaje A. Jawa v Italijo junija 2015 ni uspel, ker ga ni bilo v skupnem nastanitvenem objektu, v katerem je stanoval. A. Jawo je ob vrnitvi navedel, da je obiskal prijatelja v drugem nemškem mestu in da mu ni nihče povedal, da bi moral svojo odsotnost sporočiti.

A. Jawo je pri Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (višje upravno sodišče dežele Baden-Württemberg, Nemčija) zatrjeval, da je Nemčija postala odgovorna država članica, ker je šestmesečni rok, ki je v Uredbi Dublin III določen za predajo v običajno odgovorno državo članico, to je v Italijo, potekel. Ker A. Jawo ob poskusu predaje ni pobegnil, tega roka ni mogoče podaljšati na največ osemnajst mesecev. Njegova predaja v Italijo naj bi bila prav tako nezakonita, ker naj bi v tej državi članici obstajale sistemske pomanjkljivosti v zvezi z azilnim postopkom, pogoji za sprejem prosilcev in življenjskimi razmerami upravičencev do mednarodne zaščite.

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg sprašuje Sodišče za razlago Uredbe Dublin III in prepovedi nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, ki je določena v Listini. Sklicuje se na poročilo švicarske organizacije za pomoč beguncem iz avgusta 2016, v katerem naj bi bili navedeni konkretni dokazi, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da je za upravičence do mednarodne zaščite v Italiji obstajala nevarnost, da bodo živeli na robu družbe, kot brezdomci in brez dostojanstva. V tem poročilu je navedeno, da kar zadeva italijansko prebivalstvo, je nezadostno razvit italijanski socialni sistem nadomeščen z družinsko solidarnostjo, ki pri upravičencih do mednarodne zaščite ne deluje. V navedenem poročilu so med drugim ugotovljene pomanjkljivosti v zvezi z integracijskimi ukrepi v Italiji.

¹ Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (UL 2013, L 180, str. 31).

Zadeve Ibrahim in drugi se nanašajo na možnost, ki jo določa Direktiva o postopkih², in sicer da se prošnje za azil zaradi predhodnega priznanja subsidiarne zaščite v drugi državi članici zavržejo kot nedopustne.

Palestinskim prosilcem brez državljanstva, ki so prebivali v Siriji, je bila v Bolgariji priznana subsidiarna zaščita, ruskemu državljanu, ki se je izrekel za Čečena, pa je bila ta zaščita priznana na Poljskem. Ker so bile nove prošnje za azil, ki so jih pozneje vložili v Nemčiji, zavrjene, so pri nemških sodiščih vložili pravna sredstva.

V zadevah v zvezi s palestinskimi prosilci brez državljanstva je Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Nemčija) želelo predvsem izvedeti, ali se možnost zavrženja prošnje kot nedopustne ukine, kadar je treba življenjske razmere oseb, ki jim je priznana subsidiarna zaščita, v državi članici, ki jim je to zaščito priznala, šteti za nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kadar te osebe v tej državi članici ne prejema nobene dajatve za kritje stroškov za preživetje ali pa tako dajatev prejema, vendar je ta znatno nižja kot v drugih državah članicah, pri čemer pa te osebe v zvezi s tem niso obravnavane drugače kot državljani te države članice.

Z današnjima sodbama Sodišče opozarja, da je treba v okviru skupnega evropskega azilnega sistema, ki temelji na načelu vzajemnega zaupanja med državami članicami, domnevati, da je obravnavanje prosilcev za mednarodno zaščito in oseb, ki jim je priznana subsidiarna zaščita, v vsaki državi članici v skladu z zahtevami Listine, Ženevske konvencije in Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Vendar ni mogoče izključiti, da je v praksi delovanje tega sistema v posamezni državi članici zelo oteženo, tako da obstaja resna nevarnost, da bi bili prosilci za mednarodno zaščito v tej državi obravnavani v nasprotju s temeljnimi pravicami in zlasti z absolutno prepovedjo nečloveškega ali ponižujočega ravnanja.³

Tako mora sodišče, ki odloča o pravnem sredstvu zoper odločitev o predaji ali zoper odločbo, s katero je bila nova prošnja za mednarodno zaščito zavržena kot nedopustna, kadar ima na voljo elemente, ki jih je prosilec predložil, da bi dokazal obstoj nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja v drugi državi članici, preučiti resničnost pomanjkljivosti, ki so bodisi sistemske ali splošne bodisi se nanašajo na nekatere skupine oseb.

Vendar so take **pomanjkljivosti v nasprotju s prepovedjo nečloveškega ali ponižujočega ravnanja le, če dosegajo posebej visok prag resnosti**, kar se presoja glede na vse okoliščine zadeve. **Ta prag naj bi bil dosežen, če bi brezbržnost organov države članice povzročila, da bi se oseba, ki je povsem odvisna od javne pomoči, neodvisno od svoje volje in osebne izbire znašla v položaju hudega materialnega pomanjkanja, zaradi katerega ne bi mogla zadovoljiti svojih najosnovnejših potreb, kot so med drugim hrana, higiena in nastanitev, in zaradi katerega bi bilo ogroženo njeno telesno ali duševno zdravje ali bi se znašla v stanju poslabšanja razmer, ki ni združljivo s človekovim dostojanstvom.**

Ta prag ni dosežen v okoliščinah velike negotovosti ali znatnega poslabšanja življenjskih razmer, če te ne pomenijo hudega materialnega pomanjkanja, zaradi katerega bi bila ta oseba v položaju, ki bi bil tako slab, da je mogoče šteti, da gre za nečloveško ali ponižujoče ravnanje.

Dalje je **okoliščina, da osebe, ki jim je priznana subsidiarna zaščita, v državi članici, ki je prosilcu priznala tako zaščito, ne prejema nobene dajatve za kritje stroškov za preživetje ali pa tako dajatev prejema, vendar je ta znatno nižja kot v drugih državah članicah, pri čemer pa te osebe v zvezi s tem niso obravnavane drugače kot državljani te države članice, lahko podlaga za ugotovitev, da obstaja dejanska nevarnost, da bi bil ta prosilec izpostavljen nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju, le če povzroči, da bi se ta prosilec zaradi svoje posebne ranljivosti neodvisno od svoje volje in osebne izbire znašel v položaju hudega materialnega pomanjkanja.**

² Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (UL 2013, L 180, str. 60).

³ Glej sodbo Sodišča z dne 21. decembra 2011, N. S. in drugi ([C-411/10 in C-493/10](#), glej tudi SM [št. 140/11](#)).

Zgolj to, da so socialna varnost in/ali življenjske razmere v državi članici, v kateri je bila vložena nova prošnja za mednarodno zaščito, boljše kot v državi članici, ki je običajno odgovorna za obravnavanje take prošnje ali ki je že priznala subsidiarno zaščito, nikakor ne more potrditi ugotovitve, da bi bila zadevna oseba ob predaji v zadnjenavedeno državo članico izpostavljena dejanski nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja.

Sodišče ugotavlja, da pravo Unije ne nasprotuje temu, da je prosilec za mednarodno zaščito predan v odgovorno državo članico ali da se prošnja za priznanje statusa begunca zavrže kot nedopustna, ker je druga država članica prosilcu že priznala subsidiarno zaščito, razen če se ugotovi, da se bo ta prosilec v tej drugi državi članici neodvisno od svoje volje in osebne izbire znašel v položaju hudega materialnega pomanjkanja.

V zadevah Ibrahim in drugi Sodišče dodaja, da dejstvo, da država članica, ki prosilcu za mednarodno zaščito prizna subsidiarno zaščito, sistematično – brez dejanske preučitve – zavrača priznanje statusa begunca, drugim državam članicam ne preprečuje, da novo prošnjo, ki jim jo je predložila zadevna oseba, zavržejo kot nedopustno. V takem primeru je država članica, ki je priznala subsidiarno zaščito, pristojna za ponovni začetek postopka za pridobitev statusa begunca. Le v primeru, da se po posamični obravnavi ugotovi, da prosilec za mednarodno zaščito ne izpolnjuje pogojev za priznanje statusa begunca, se mu namreč lahko, glede na okoliščine, prizna subsidiarna zaščita.

V zadevi Jawo Sodišče tudi pojasnjuje, da **prosiliec „pobegne“, če se nacionalnim organom, pristojnim za njegovo predajo, namerno izogiba, da bi to predajo preprečil. Domnevati je mogoče, da je to tako, kadar izvedba te predaje ni mogoča, ker je ta prosilec kraj bivanja, ki mu je bil določen, zapustil, ne da bi pristojne nacionalne organe obvestil o svoji odsotnosti, pod pogojem, da je bil obveščen o obveznostih, ki jih ima v zvezi s tem, kar mora preveriti nacionalno sodišče.** Navedeni prosilec ohrani možnost, da dokaže, da teh organov o svoji odsotnosti ni obvestil iz opravičljivih razlogov, in ne z namenom izogibanja tem organom.

Poleg tega v okviru postopka izpodbijanja odločbe o predaji v skladu z Uredbo Dublin III zadevni **prosiliec za mednarodno zaščito lahko zatrjuje, da je, ker ni pobegnil, šestmesečni rok za predajo potekel in da je država članica, ki je odločila o njegovi predaji, zaradi poteka tega roka postala odgovorna za obravnavanje njegove prošnje.**

Sodišče nazadnje poudarja, da za podaljšanje roka za predajo na največ osemnajst mesecev zadostuje, da država članica, ki zahtevo poda, pred iztekom šestmesečnega roka za predajo državo članico, ki je običajno odgovorna, obvesti, da je zadevna oseba pobegnila, in hkrati navede nov rok za predajo.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

Celotni besedili sodb ([C-163/17](#), [C-397/17](#) in drugi) sta objavljena na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetka z razglasitev sodb sta dostopna na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106